

บทวิจารณ์หนังสือ
เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4: หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์

ผู้แต่ง สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บทวิจารณ์โดย พงศ์ธันช แซ่จู¹

Phongthanat SAE-JOO¹

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹Lecturer, Department of Computer Education, faculty of Education, Khon Kaen University

สาระสำคัญของหนังสือ

ในปีการศึกษา 2561 ได้มีการบรรจุรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ขึ้นในระบบการศึกษา ชั้นพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 4 พร้อมกันซึ่งรายวิชาดังกล่าวจะสังกัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จากเดิมรายวิชาทางคอมพิวเตอร์จะสังกัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ดังนั้น สสวท. ซึ่งเป็นผู้จัดทำหนังสือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 ระดับชั้น ในการนี้ นอกจากหนังสือรายวิชา เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) นี้แล้ว สสวท. ยังได้จัดทำคู่มือครูเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้อีกด้วย นอกจากนี้ สสวท. ยังจัดอบรมครูเพื่อเตรียมความพร้อมในการสอนวิชาดังกล่าวด้วย

หนังสือ เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 3 บทใหญ่ ได้แก่ บทที่ 1 แนวคิดเชิงคำนวณ บทที่ 2 การแก้ปัญหาและขั้นตอนวิธี และบทที่ 3 การพัฒนาโครงการ

สารบัญ	บทที่ 1 - 2		
บทที่	เนื้อหา	หน้า	
 1 แนวคิดเชิงคำนวณ	1.1 ขั้นตอนวิธี	4	
	1.2 การแยกส่วนประกอบและการย่อยปัญหา	13	
	1.3 การหารูปแบบ	16	
	1.4 การคิดเชิงนามธรรม	19	
	กิจกรรมท้ายบท	23	
	แบบฝึกหัดท้ายบท	25	
 2 การแก้ปัญหาและขั้นตอนวิธี	2.1 การแก้ปัญหาด้วยคอมพิวเตอร์	29	
	2.2 การระบุข้อมูลเข้า ข้อมูลออก และเงื่อนไขของปัญหา	36	
	2.3 การออกแบบขั้นตอนวิธี	39	
	2.4 การทวนซ้ำ	45	
	2.5 การจัดเรียงและค้นหาข้อมูล	51	
	กิจกรรมท้ายบท	58	
แบบฝึกหัดท้ายบท	61		

สารบัญ	บทที่ 3		
บทที่	เนื้อหา	หน้า	
 3 การพัฒนาโครงงาน	3.1 การกำหนดปัญหา	68	
	3.2 การศึกษาและกำหนดขอบเขตของปัญหา	71	
	3.3 การวางแผนและออกแบบโครงงาน	76	
	3.4 การดำเนินงาน	85	
	3.5 การสรุปผลและการเผยแพร่ผลงาน	86	
	กิจกรรมท้ายบท	92	
แบบฝึกหัดท้ายบท	93		
การพัฒนาคำแนะนำ			
	ดัชนี	97	
	บรรณานุกรม	99	

ในบทที่ 1 มีหัวข้อย่อย 1.1 ขั้นตอนวิธี 1.2 การแยกส่วนประกอบและการย่อยปัญหา 1.3 การหา รูปแบบ และ 1.4 การคิดเชิงนามธรรม

ในบทที่ 2 มีหัวข้อย่อย 2.1 การแก้ปัญหาด้วยคอมพิวเตอร์ 2.2 การระบุข้อมูลเข้า ข้อมูลออก และ เงื่อนไขของปัญหา 2.3 การออกแบบขั้นตอนวิธี 2.4 การทวนซ้ำ และ 2.5 การจัดเรียงและค้นหาข้อมูล

ในบทที่ 3 มีหัวข้อย่อย 3.1 การกำหนดปัญหา 3.2 การศึกษาและกำหนดขอบเขตของปัญหา 3.3 การวางแผนและออกแบบโครงงาน 3.4 การดำเนินงาน และ 3.5 การสรุปผลและการเผยแพร่ผลงาน

ในแต่ละบทได้กำหนดจุดประสงค์ของบทเรียนไว้ได้ครบตาม (K) Knowledge (P) Process และ (A) Attitude ตามเนื้อหาของแต่ละบทได้อย่างครบถ้วน และยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในเนื้อหาบท นั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่นในบทที่ 1 กิจกรรมเหมือนหรือต่าง เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียน ระบุรูปแบบที่เหมือนหรือแตกต่างกันของสิ่งของต่างๆ ในหัวข้อการหารูปแบบ ในบทที่ 2 กิจกรรมขั้นตอน วิธีเรียงข้อมูล ที่ฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้การเรียงข้อมูลทั้งแบบเลือก (Selection sort) และแบบแทรก (Insertion sort) ในบทที่ 3 กิจกรรมวางแผนทางโครงการ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการ ค้นหาปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาที่ตัวเองสนใจ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหานี้อาจเป็น โครงงานต่อไปได้ กิจกรรมสำหรับเนื้อหาแต่ละหัวข้อย่อยจะน้อยไปสักนิดสำหรับรายวิชาที่เปิดใหม่ ควรมี กิจกรรมที่หลากหลาย และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำให้นักเรียนสามารถเข้าใจหลักการ ความคิดเชิงคำนวณ หรือการคิดแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ดังนั้นครูที่ใช้หนังสือเล่มนี้ควรวางแผนการสอนโดยใช้ หนังสือเล่มนี้เป็นแนวทางในการคิดและสร้างกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อตอบวัตถุประสงค์การ เรียนรู้ให้ได้ครบถ้วน

ในความคิดเห็นสำหรับหนังสือเล่มนี้ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาที่ดี มีประโยชน์ นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี และยังเป็นเนื้อหาที่นำไปสู่ตรรกะ และกระบวนการคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ ต่อไปได้และยังเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียน Coding ต่อไปได้ ในบทที่ 1 และ 2 เป็นเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันดี เนื้อหาบทที่ 1 ส่งต่อให้การเรียนรู้ในบทที่ 2 เป็นไปอย่างมีขั้นตอน กล่าวคือการเรียน ขั้นตอนวิธี การย่อยปัญหา การหารูปแบบต่าง ๆ จะนำไปสู่การเรียนรู้ในเนื้อหา การแก้ปัญหาด้วยคอมพิวเตอร์ การออกแบบขั้นตอนวิธี เป็นต้น ส่วนในบทที่ 3 โดยส่วนตัวเห็นว่ายังขาดความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันจากสองบทแรก เนื้อหาของการสร้างโครงงานควรจะอยู่ในอีกรายวิชา หรืออาจจะมีการให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อไป แต่เนื้อหาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ยังไม่ออกมาจึงไม่สามารถอธิบายความต่อเนื่องต่อไปได้

หนังสือเล่มนี้จะมีประโยชน์มากสำหรับครูคอมพิวเตอร์เนื่องจากรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) เป็นรายวิชาใหม่ และยังมีสังกัดใหม่อีกด้วย ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จะเป็นแนวทางที่ดีสำหรับครูที่ต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้พื้นฐานด้านวิทยาการคำนวณอันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงต่อไป ในปีการศึกษาหน้า สสวท ก็จะต้องจัดพิมพ์หนังสือรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 5 ต่อไป ในปี 3 เราจะมีหนังสือรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ครบทุกระดับชั้น เนื้อหาจะเป็นอย่างไรต้องติดตามต่อไปอีก 2 ปี เชื่อว่าวิชาดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับนักเรียนที่จะสามารถพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงต่อไปได้ และยังเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนรู้ด้าน Coding ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2561). เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4: หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.